233

CERDD

Hanes Llofruddiaeth Arswydus

MR. T. BRIGGS, BANKER,

GAN

FRANZ MULLER,

EI DREIAL, EI GYFFES,

A'i Ddienyddiad ar ddydd Llun, Tachwedd, 14, 1864.

Pob dydd sy'n dwyn rhyw newydd
  Rhyfeddol gydag ef,
Yn dangos y drygioni
  A wneir o dan y nef:
Rhyw dòn 'r ol tòn sy'n dyfod
  A'i helynt gyda hi,
Dan bwys pechodau dynion,
  Griddfana'n daear ni.

Rhyfeloedd ac ymladdau
  Chwanegant yn y byd,
A llawn yw'r Newyddiadur
  O'r hanes trwm o hyd:
Y weithred mwyaf erchyll
  A fu y mis o'r blaen,
Oedd gwaith y llofrudd Muller,
  Sef testyn hyn o gân.

Yn nechreu mis Gorphenaf,
  Nos Sadwrn, cofir hyn,
'R oedd Mr. Briggs, y Banker,
  'N myn'd adref yn ddigryn;
I mewn i'r unrhyw gerbyd
  Ag ef, daeth dynyn llwyd,
A'i fryd ar ddwyn ei fywyd,
  Drwy ei uffernol nwyd.

R'oedd Mr. Briggs yn pwyso
  Ei ben ar gwr y drws,
A'r filain, sef Franz Muller,
  Ro'i iddo'r ergyd ddwys,
Nes oedd ei waed yn rhedeg
  Ar hyd y meinciau'i lawr
Ac yna, 'r ol ei *robbio*,
  Fe'i gwthiodd ef i lawr.

Fe wnaed y weithred erchyll
  Mewn dau fynydyn bach,
Tra 'r oedd y *train* yn myned,
  I'r hon 'r aeth Briggs yn iach ;
Y llofrudd âi o'r *station*,
  Heb sylw, nerth ei draed,
A Briggs ar fin y *railway*
  Yn gorwedd yn ei waed!

Ar ddechreu'r wythnos wed'yn,
  I ffeirio'r lladrad aeth,
A ffoi, â mynwes euog,
  Am dir Americ wnaeth ;
Ei ddwyn yn ol i Loegr
  Wnai y swyddogion chwyrn,
Ac yna ei *gomittio*,
  A'i roi mewn cedyrn heiyrn,

Ar foreu Iau, 'n y Sessiwn,
  Yn ninas Llundain fawr,
Dechreuwyd ar ei dreial,—
  'R oedd pryder am yr awr ;
Dros hanner cant o dystion
  A holwyd, ol a blaen,
Ac er holl ddawn y Cownsler,
  Nis cafwyd ef yn lân.

Y Barnwr a gyhoeddai,—
  "Franz Muller, leiddiad dyn,
Condemniaf di i farw,
  Am hyn par'to dy hun ;

235

I'r ddaiar gell oddi yma,
  Ac yna at y pren,
I'th grogi'n waradwyddus
  Rhwng daear las a nen!"

Ac felly yn y carchar
  Am bymtheg diwrnod bu
Yr adyn yn myfyrio
  Uwch ben ei weithred ddu
Er ymgais y gweinidog
  Gael cyffes ganddo o'i fodd,
Fe ddaliai i ddweyd yn gadarn
  Mai gwir ddiniwaid oedd.

Y dyddiau aent yn oriau,
  A'r oriau'n ychydig iawn;
Nos Sul o flaen ei golli,
  Ef mewn cyfyngder gawn;
Dysgwyliai i'n Brenines
  Ei arbed yn ddigryn,
Ond er yr ymdrech wnaethpwyd,
  Ni lwyddwyd gyda hyn

O flaen ben garchar *Newgate*,
  Yn mhlygain boreu Llun,
Y crogbren a gyfodwyd,
  Doi'r Hangman yno'i hun,
Am wyth, y gloch a dinciai—
  Y farwol glul i maes!
Yn arwydd i'r Brif-ddinas
  O'r dienyddiad câs.

Y miloedd yno gyrchai
  Yn dystion sobr syn,
A Muller hefo'r Hangman
  Ddo'i yno gyda hyn,
Gan wrando ar wasanaeth
  Ei gladdedigaeth trwm:
Ei wddw roed i'r cortyn,
  A'i galon fel y plwm!

'R oedd dôr y byd tragwyddol
Yn agor ger ei fron,
Cyffesai'i " fod yn Euog"
Pan ar fyn'd trwyddi bron!
Ac felly'r Drop ollyngwyd,
Ac yntau *lansiwyd* draw
I wyddfod Duw, ei Farnwr,
Yng nghanol gwarth a braw

Drigolion mwynion Cymru,
Cymerwch rybydd oll,
Rhag teimlad cas na bwriad,
Dwg satan ni ar goll
Er mor ddirgelaidd dywyll
Cyflawnir gweithred ddrwg,
Y Duw sy'n gwel'd y cwbwl,
I'r goleu'u ddiau ddwg.

Gan hyny, bydded cariad
Yn ffynu dros y byd,
Na chlywir am lofruddiaeth,
A'i gospedigaeth ddrud;
'N lle trachwant ariangarwch,
Blagured *hedd* y nen,
Ac yna bydd ein bywyd
Yn hyfryd mwy, Amen

A. E